

Ilmus käsiraamat, mis aitab iseseisvalt keelt õppida

Metslang, Helena. Juhend iseseisvaks keeleõppeks: õpioskused ja keelekeskkond = Guide for independent language learning: learning skills and language environment. Võrguteavik. Integratsiooni Sihtasutus. Tallinn 2022

2021. aasta suvel ilmus käsiraamat „Juhend iseseisvaks keeleõppeks“. Integratsiooni sihtasutuse poolt välja antud teos ilmus nii paberil kui ka tasuta kättesaadava võrguväljaandena¹. See on hea uudis kõigile õppijatele ja õpetajatele, kes usuvad, et lisaks tunnis käimisele on kasulik ka oma-päi enda keeleoskust arendada. Kuna võõrkeele õppimine on mahukas ettevõtmine, siis ongi mõistlik ise juhtohjad haarata ja teatud osa õppes iseseisvalt planeerida. Lihtne raamat, mis on eelkõige suunatud täiskasvanud eesti keele õppijatele, sobib samuti noortele ning aitab ka muid keeli õppida. Rohkete illustatsioonidega raamat on kakskeelne ja sellest on olemas nii eesti-inglise- kui ka eesti-vene-keelne versioon, mis pakuvad paralleelteksti abil autentset keeleharjutusvõimalust.

Keeleõppe edukuse nurgakivi

Enamikul inimestest on elus üsna rikkalikult keeleõppe kogemust. Iseküsimus on see, kui hästi me ühte või teist keelt tegelikult kasutada suudame. Kui rääkida keelte õppimisest, siis tuleb meil tavaliselt esimesena pähe koolis või kursustel käimine ning iseseisva töö all peame me silmas õpetaja antud ülesannete täitmist. Kui aga raamidest välja mõelda, on teinegi võimalus: valida täiesti ise oma eesmärgid ning nende põhjal ise planeerida,

¹ <https://www.integratsioon.ee/juhend-iseseisvaks-keeleoppeks-opioskused-ja-keelekeskkond>

kuidas harjutada. Keeleõppe edukuse juures on oma oluline roll iseseisvalt õppel, samuti nagu valitud õppimisviisil, õpikaaslastel ja õppija mõtteviisil.

Iseseisvalt saab keelt õppida näiteks inimestega füüsilises või virtuaalses keelekeskkonnas suheldes, hobide või muu tegutsemise käigus, kogukondliku keeleõppe kaudu (keeleklubid, keelesõber jne) või lihtsalt midagi lugedes või iseendaga rääkides. Iseseisva õppe eeliseks on võimalus ise valida omale sobivad sihid, õppimise viis ja korraldus ning ilma pikemata asja kallale asuda. Selline autonoomsus on üks õppija põhivajadus ja tähtsamaid motivatsiooni mõjutajaid (Deci 2017). Iseseisva õppe ohtudeks on motivatsiooni ja järjepideva pingutuse vähenemine, õpitava materjali ebapiisav kordamine ja süsteemitus. Eriti just madalamatel keeletasemetel tasub kaaluda ka keelekursustel osalemist, õpikute ja spetsiaalsete rakenduste abil õppimist.

Iseseisva keeleõppe kohta ringleb ka palju müüte. Näiteks ei tasu küsida, kas iseseisv keeleõpe on parem kursustel käimisest või vastupidi. Erinevatel eluhetkedel sobivad meile erinevad lähenemised. See, kas sulle sobib mõnes etapis paremini keelekursusel või iseseisvalt õppida, sõltub näiteks sellest, kas su sihiks on keelest esmase ülevaate saamine, juba õpitu kasutuselevõtt, keelebarjääri ületamine või üldise või erialase sõnavara laiendamine. Valik sõltub ka sobiva taseme ja eesmärgiga kursuse kättesaadavusest, sinu ajagraafikust ja eelarvest. Et endale käesolevaks keeleõppeetapiks sobiv lähenemine leida, mõtle oma eelistuste üle järele. Kasuta seejuures käsiraamatu sissejuhatust ja motivatsioonipeatükki „Kas mul on üldse mõtet proovida?“. Juba läbitud või huvipakkuva keelekursuse eeliseid ja puudusi aitab vaagida osa „Kuidas olla asjatundlik keeleturu tarbija?“.

Kuidas iseseisvalt keelt õppida?

Kui ka sina soovid saada iseseisvaks keeleõppijaks, siis harju mõtteviisiga, et sa ise vastutad oma keeleõppe ja motivatsiooni hoidmise eest ning korraldad ise, mis vaja. Kuna iseseisvalt õppijal ei pruugi olla õpetajat, kes ütleks, milliseid tegevusi teha, tasub ise natuke planeerida ning vahel ka tagasi vaadata ja hinnata, kuidas sul läinud on. Käsiraamat annab nõuandeid, kuidas mitmesuguseid õpitegevusi valida ja keelekeskkonnas praktiseerida, ja ergutab sind eri võimalusi tõepoolest läbi proovima (peatükk „Keelekeskkonna loomine ja õpитеhnikad“).

Võiksid kaasata oma õppimise juurde ka teisi inimesi, kes aitavad sul harjutada, annavad sulle tagasisidet ning kultuurisoovitusi. Raamat annab nõu, kuidas koos teistega õppida, kuidas leida endale keelesõber ja temaga koostööd alustada. On ka ülesandeid, mis aitavad sul ennast kui keeleõppijat paremini tähtsustada ja väärtustada. Kuna eriti soovin lugejat julgustada keelebarjääri ületama, olen soovitusi illustreerinud lugudega, kuidas ise eri keeli õppisin ning kuidas sellega läks.

Millest alustada?

Kui tahad olla suhtlev keeleõppija, siis mõtle peas läbi, kellega ja kus sina hea meelega õpitavas keeles järgmiseks vestled („Rääkima hakkamiseks on vaja rääkida!“, harjutus lk 163 ja „Minu keeleõppe projekt“, lk 131). Mõtle läbi paar lauset, mida tahad öelda, samuti püüa ette kujutada, milliseid vastuseid võid neile oodata. Vaata järele mõni väljend, mida sa ei tea, ning õpi need enne harjutamist ära. Mis kõige tähtsam, mine ja tee suhtlusharjutus teoks! Ära lükka harjutamist edasi – edasilükkamine on tõenäoliselt peamine põhjus, mille taga inimeste keeleõpe seisab. Turguta oma motivatsiooni ja keeleõppija mõtteviisi jaotistes „Mille eest ma ennast kui keeleõppijat kiidan?“ (lk 101) ning „Millest alustada?“ (lk 55). Kui teinekord on pea kohale kerkinud pilved, sest kõik ei ole läinud päris nii, nagu oled tahtnud, siis hajuta neid harjutusega „Alusta jälle puhtalt lehelt“ (lk 177).

Kui niimoodi katsetama asud, koguneb sul tasapisi kaunis kee, milles iga kogemus on kui hinnaline pärl. Kui neid pärleid lähemalt vaatad, saad enda kui õppija kohta nii mõndagi väärtuslikku teada.

Kumba hunti sina toidad?

Käsiraamatus on ka kaks lihtsat õppimispsühholoogia peatükki, mille kirjutamise juures oli abiks psühholoog Grete Arro. Peatükid aitavad arendada oma õpiteadlikkust, et saada tõhusaks ja kiireks õppijaks. Saad näiteks tutvuda tänapäeval juhtivate teadusteooriatega, kuidas on kõige parem enda (ja oma õpilaste) õpimotivatsiooni toetada: isemääramisteooria ja edenemismõtteviisiga.

Neid käsiraamatu lehekülgi sirvides hakkad märkama, et õppimisele on võimalik vaadata ka tavapärasest erinevalt. Seda illustreerib muinasjutt, kuidas vana indiaanlane pajatas kahe hundi kurjast võitlusest. Üks neist

oli rõõmu ja õitsengu hunt ning teine ebaõnne ja kahetsuse hunt ning nad ründasid teineteist iga päev. Kui indiaanlaselt küsiti, et kumb hunt heitluses peale jääb, küsis see vastu: „Aga kumba hunti sa toidad? See võidabki.“ Keeleõppega seoseid tõmmates võiks küsida, kas pühendad rohkem aega ja tähelepanu „Ma pean“- , „Mul ei ole annet“- ja „Eksida on hirmus piinlik“-laadi mõtete mõtlemisele või hoopis mõtetele „Ma tahan“, „Pingutan ja olen julge“ ja „Proovin veel“? Teadlased rõhutavad, et kuigi mõtteviisi ei ole kerge muuta, on see siiski võimalik.

Viidatud kirjandus

Deci, Edward 2017. Self-determination theory. Õppevideo. The Brainwaves Video Anthology. Vaadatud aadressil: [YouTube.com/The BrainwavesChannel](https://www.youtube.com/TheBrainwavesChannel).

Helena Metslang

Käsiraamatu „Juhend iseseisvaks keeleõppeks.
Õpioskused ja keelekeskkond“ autor

OK